

Opmerkingen eerste gebiedsbijeenkomst Steendert	
Beheer	Reactie
Achterstallig onderhoud: sommige gedeeltes groeien dicht zodat begaanbaarheid van paden in het gedrang is.	Officieel is alleen het fietspad een openbaar pad. Met de nieuwe inrichting willen we ook wandelpaden openstellen, daarbij hoort dat deze ook onderhouden zullen gaan worden.
Het dichtgroeien van de randen rondom de meertjes wordt als niet wenselijk ervaren (ook omdat die de wind beperken rondom de molen)	Eens, gaan we oppakken
Watergangen beter onderhouden	Als onderdeel van de inrichting willen we waar nodig de watergangen opschonen. Maar niet overal zal dit nodig zijn omdat enkele kleinere interne watergangen in het nieuwe bos hun functie verliezen.
verschralen door beweiden	De graslanden in de Steendert zijn natuurgaslanden met doelstelling N12.02: kruiden en faunairijk grasland. Het beheer hiervoor is voorgeschreven vanuit de provincies en bestaat uit hooilandbeheer met eventueel nabeweiden.
Pruimenbomen achter karnheuvel liggen in het weiland	De pruimenboomgaard is inderdaad oud. In de huidige plannen wordt dit onderdeel van het nieuwe bos. We laten de oude bomen staan (en eventueel omvallen) omdat oude en straks dode bomen ook hun waarde hebben.
Singels: goed onderhoud plegen	Vermoedelijk worden hier de Meidoornhagen rond de notenboomgaard dedoeld, we willen in het project meenemen dat deze bijgesnoeid worden.
schapenbegrazing tegen reuzeberenklauw	In de planvorming nemen we de aanpak van Reuzenberenklauw mee. We gaan begin 2023 een pilot doen om te kijken of drukbegrazing met schapen effectief is tegen de Berenklauw.
Bestaande hekken behouden	We maken nog een rasterplan, waar mogelijk worden hekken weg gehaald, maar waar ze een functie hebben blijven deze behouden en waar nodig vernieuwd.
Landschap:	Reactie
Centrale gebied rondom de meertjes open houden (ook vanwege de molen). Men wil graag ver weg kunnen kijken en noemt dit een uniek gebied. Tegen de kassen aan mag bos geplant worden, en het gebied aan de zuidoostkant ook.	Met dit plan worden zichtlijnen richting molen hersteld. Het valt mee hoe uniek dit gebied is qua openheid, in de Betuwe zijn veel open gebieden. Wij denken juist dat hier kansen zijn om een uniek bosgebied te realiseren, iets wat weinig voorkomt in de Betuwe.
zichtlijnen op de plassen weer open maken	Eens, nemen we mee in het plan
Oude solitaire bomen (Linde en Wilg)vrij laten staan	Eens, nemen we mee in het plan
Molen goed zichtbaar houden (ook opschot verwijderen)	Eens, nemen we mee in het plan
laten zoals het is:open	oostkant ja, westkant en zuidzijde kiezen wij voor bos
Een groter stuk bos voor boswandeling	Eens, nemen we mee in het plan
Bos rond karnheuvel goed idee	doen we, maar we laten een stuk grasland rond de Karnheuvel zelf wel open. Deels omdat het een gemeentelijk monument is en deels omdat we het belangrijk vinden om de Karnheuvel zichtbaar te houden in het landschap.
Bos aan zuidoostzijde oke, als het dan toch moet	Eens, nemen we mee in het plan
westzijde tegen kas aan bos planten	Eens, wij kiezen hier voor groter robuust blok bos, wel houden we een strook grasland en struiken tussen de kassen en hogere bomen ivm schaduwwerking
zichtlijn naar zuiden op kerk over plas behouden	Ik heb deze niet kunnen plaatsen...
meer hagen langs alle akkerranden en perceelsranden/ meer hagen voor biodiversiteit	Wij hebben geen zeggenschap over de akkers buiten de steendert. In de plannen voor nieuw bos zijn wel veel struweelranden voorzien. Dit is goed voor veel insecten en vogels
weidsheid qua uitzicht grotendeels behouden (80%)	Rond molen zullen we dit versterken en ook vanaf de randen van de steendert naar de omgeving blijft het weidse uitzicht behouden.
Als er een wei is dan ook koeien, koeien bij Karnheuvel, koeien rond molen	De graslanden in de Steendert zijn natuurgaslanden met doelstelling N12.02: kruiden en faunairijk grasland. Het beheer hiervoor is voorgeschreven vanuit de provincies en bestaat uit hooilandbeheer met eventueel nabeweiden.
Pad aan zuidkant heeft mooi uitzicht op weides, richting Ophemert	blijft behouden
zicht op AVRI/Snelweg/windmolens afschermen	Dit wordt deels gerealiseerd met het huidige plan
bos als afscherming kassen	Dit wordt deels gerealiseerd met het huidige plan
grasland ten westen van plas (kronkel) open houden	Eens, nemen we mee in het plan
graslanden ten noorden van Steendert: filosofie 1 boom per wei	Mooi plan, maar heeft Staatsbosbeheer geen zeggenschap over
Voorkomen negatieve effecten op landbouw	Reactie
Schaduw op de kassen	Er wordt langs de kassen een grasstrook vrijgehouden en daarna eerst struweelrand om beschaduwning te voorkomen
Geen eksters die het fruit vernielen/opeten	Eksters houden van open gebied met enkele bomen. De realisatie van bos zal dus waarschijnlijk eerder een afname dan een toename van deze soort betekenen.
Geen waardplanten voor bacterievuur (meidoorn)	Houden we rekening mee, wordt niet aangeplant
geen fruitbomen aanplanten	Nemen we mee. <i>Zou Boskriek (prunus avium) of bijvoorbeeld wilde appel een probleem zijn?</i>
Men wil in de toekomst niet beperkt worden in de bedrijfsvoering vanwege verhoogde natuurwaarden in de Steendert: "GRENS IS GRENS"	De verwachting is dat deze ontwikkeling geen nieuwe beperkingen geeft op de omgeving, maar we kunnen (met of zonder aanplant) geen garanties geven over hoe de natuur zich ontwikkeld en hoe het beleid hier mee omgaat.
Geen loslopende honden	Wij stellen voor om een losloopgebied aan te leggen binnen een raster om zo een alternatief te bieden voor de rest van de steendert.
Type bos/bomen	Reactie
Men wil weten wat voor soort bomen er worden aangeplant. Diversiteit gewenst.	Eens, voorstel is een divers loofbos met soorten zoals; Eik, Populier, Haagbeuk, Zwarte Els, Boskriek, Linde, Fladderiep, Veldsdoorn, Gelderse Roos, Hazelaar, Vlier, Sleedoorn.
Eiken moeten niet langs wandelroutes geplaatst worden ivm de eikenprocessierups	Er wordt rekening gehouden met overlast door eikenprocessierups door geen eiken te plaatsen nabij recreatief intensiever bezochte locaties zoals bij een picknickbank of de parkeerplaats.

Waarom geen gedeelte voedselbos of iets als een openbare boomgaard?	We gaan hier voor het realiseren van natuur. Voedselbos voldoet helaas niet aan het provinciaal beleid voor natuur. Daarnaast willen we rekening houden met de omliggende fruittelers die aangeven liever geen fruitsoorten in de bosaanplant te zien.
Het huidige bosperceel dat er staat mag ook vervangen worden door iets anders/ mooier bos	Er is een klein deel oude populieren blijven staan omdat hier een roofvogelhorst (nest) in zat. Deze vogel is inmiddels sinds enkele jaren vertrokken en daarom kunnen nu de laatste oude populieren ook worden gerooid. Hier zal jong bos voor terugkomen, gelijk aan wat er nu al omheen staat.
Hoogstamfruitbomen aanplanten	Dit doen we niet, om te gemoed te komen aan de wens van de fruittelers
meer dood hout in het gebied, dat is de helft van de biodiversiteit	eens, dit is ook een voorschrift vanuit de provincie en het FSC keurmerk. Het zal echter nog wel enkele decenia duren voordat het nieuwe bos ver genoeg is ontwikkeld om oude dode bomen te bevatten
bestaande bos laten omvallen: niet kappen	De paar grote oude populieren die er nu nog staan worden geoogst voor duurzame houtproductie. In het algemeen is er wel ruimte voor dood hout in de bossen van Staatsbosbeheer gezien de ecologische waarde van dood hout. De bossen worden beheerd volgens de voorwaarden uit de SNL systematiek waarin een bepaald aandeel dood hout een kwaliteitseis is. voor meer informatie zie de website van BIJ12
vanzelf laten dichtgroeien	We gaan hier nieuw bos ontwikkelen op grasland. De verwachting is dat als we dit via natuurlijke ontwikkeling laten ontstaan er veruiging plaatsvindt en er slechts enkele soorten bomen tot ontwikkeling komen. Om het bos een goede start te geven richting divers bos kiezen we er hier voor om aan te planten.
niet te dicht op de watergang planten	Er wordt een beheerpad vrijgehouden langs de hoofdwatergangen.
Parkeren:	Reactie
Er moeten parkeerplekken komen aan de Estse kant en de Ophemertse kant. Er wordt nu te vaak op verkeerde plekken geparkeerd. Echter, het moet niet massaal mensenmassa's aantrekken dus de parkeerplaatsen mogen niet te groot (10 stuks?)	We gaan ons inzetten om dit te realiseren. Daarbij is wel medewerking van de gemeente en provincie nodig ivm vergunningen
De parkeerplaatsen moeten buiten de hekken blijven: geen auto's in het gebied	Eens, nemen we mee in het plan
handhaven op parkeren langs de weg	De huidige situatie is niet handhaafbaar. We willen ons hard maken om in het nieuwe plan parkeerplaatsen aan te leggen om dit probleem op te lossen.
geen parkeerplaatsen/ geen parkeerplaatsen bij Est, dit trekt drukte aan	Wij denken dat als je geen parkeerplaatsen aanlegt het huidige parkeerprobleem blijft. Daarom is het beter wel een (kleine) parkeerplaats aan te leggen.
grasbeton op P, geen asfalt	Eens, nemen we mee in het plan
Recreatie:	Reactie
Men wil laag intensieve recreatie: onopvallende wandelpaden, waarbij je een rondje kan lopen.	Eens, nemen we mee in het plan
alleen wandelaars in het gebied, rustig houden	Eens, nemen we mee in het plan
gebied toegankelijk houden	Eens, nemen we mee in het plan
Liever geen fietsers/mtb door het gebied	Eens, nemen we mee in het plan, bestaande fietspad blijft wel behouden
geen paardenroutes	eens
Schaatsen is prima, je hoeft het niet verder te faciliteren	eens
bruggetje in fietspad is gevaarlijk, slechte deklaag / hoe is toestand brug?	Het fietspad is in beheer bij de gemeente. Als hier problemen mee zijn kan dit worden gemeld bij de gemeente
paardrijden (over kade?)	Wij vinden een paardrijroute in dit gebied geen goed idee. De ondergrond is klei waardoor het pad moeilijk te onderhouden zal zijn en daarnaast willen we de recreatie extensief houden.
Fietspad is slecht (steeds smaller geworden)	Het fietspad is in beheer bij de gemeente. Als hier problemen mee zijn kan dit worden gemeld bij de gemeente
Fietspad (al dan niet op deze plek) behouden	eens
5 meter langs (fiets)paden geen bomen ivm veiligheid	eens
deugdelijke afrastering langs het fietspad	Er wordt nog een rasterplan uitgewerkt, waar nodig zullen de rasters blijven behouden en opgeknapt.
er is behoefte aan hondenuitlaatplek (evt op perceel noordoostzijde?)	We hebben dit meegenomen in het eerste schetsontwerp
hondenpoep opruimplicht	Door een hondenloopgebied aan te leggen hopen we de druk op het natuurgebied te verminderen.
speelbos	We kiezen er voor om de Steendert rustig te houden en hebben dus geen grotere recreatieve 'attracties' opgenomen in het plan zoals een speelbos. Dit trekt teveel mensen aan
Meer wandelpaden/klompenpad/ gemarkeerde routes (door bos)	Eens, nemen we mee in het plan
droge wandelpaden (nu bagger)	De ondergrond in de Steendert bestaat uit klei. Dit betekent dat het in nattere periodes inderdaad modderig kan zijn. Omdat we inzetten op extensieve recreatie en ook omdat de onderhoudskosten voor een verhard pad hoog zijn kiezen we er voor om de wandelpaden niet te verharden. Het wordt dus een laarzenpad. Mensen die slechter ter been zijn kunnen gebruik maken van het fietspad.
Zonne/recreatieweide	We kiezen voor extensieve recreatie. Het lijkt ons wel leuk om naast de karnheuvel nog een picknicktafel oid te plaatsen
Zwemmogelijkheid	nee, we kiezen hier voor extensieve recreatie.
toiletgelegenheid	nee, we kiezen hier voor extensieve recreatie.
koffiepunt	nee, we kiezen hier voor extensieve recreatie.
wiebelbrug langs rand plas	nee, we kiezen hier voor extensieve recreatie.
tussen plassen in uitkijkpunt maken, nivoverschillen zichtbaar. Landartproject zoals in Flevoland	Als hier een voorstel voor komt en budget voor gevonden kan worden willen we best meedenken. Er zijn ook leuke ideeën om de historie van het gebied zichtbaar te maken met een kunstwerk o.i.d.

avonturenpad door percelen zuidoost zijde / blotenvoetenpad	nee, we kiezen hier voor extensieve recreatie.
Bij ingangen een mooie toegangspoort met hek dat altijd open staat	leuk idee, we gaan dit verder uitwerken
informatieborden met wandeling	Eens, nemen we mee in het plan
extra bankjes en picknickplaatsen	Nemen we mee in het plan
meer prullebakken en ook legen	Staatsbosbeheer heeft de ervaring dat prullenbakken in natuurgebieden vooral afval aantrekken. Er ligt vaak troep rondom de prullenbakken. Ook leert de ervaring dat mensen die afval in de natuur gooien, dat ook doen als er wél prullenbakken staan. Een andere reden is dat de kosten van het plaatsen van prullenbakken en het legen ervan erg hoog zijn. Wij stoppen dat geld liever in natuurbeheer. Staatsbosbeheer gaat uit van het principe: als je iets meeneemt naar de natuur, dan kun je de resten ook terug meenemen. Verreweg de meeste mensen doen dat gelukkig ook. De huidige prullenbakken in de Steendert zijn in beheer bij de gemeente.
meer bruggetjes over watergangwestkant	In het voorgestelde nieuwe hondenlosloop komt een nieuw wandelrondje
educatiemogelijkheden?	We staan altijd open voor goede ideeën. We willen ook kijken of we de historie van het gebied zichtbaar kunnen maken (landgoed, romeinen, karnheuvel). Mogelijk kan de inrichting ook gekoppeld worden aan een educatieve dag voor kinderen zoals een boomfeestdag.
Cultuurhistorie:	Reactie
Geen bijzondere interesse in de Karnheuvel of bepaalde archeologische monumenten. Deze mogen best ingekleed worden door bospercelen.	Het is verboden om op de Karnheuvel (gemeentelijk monument) of op archeologische resten (Villa Est aan oostzijde) bos aan te planten.
van de Karnheuvel een voedselbos maken	De huidige notengaard blijft in stand, maar we voorzien geen uitbreiding.
Molen functie laten behouden	Eens, nemen we mee in het plan
straatsnaam = huchtsepad	We stellen voor het klompenpad hiernaar te vernoemen
Molen/windrechten:	Reactie
Men twijfelt aan de afstanden tot de molen, deze moeten groter, in samenspraak met wat De Hollandse Molen aangeeft.	Wij hadden in eerste instantie het bestemmingsplan aangehouden met een cirkel van 300 meter. We houden nu 400 meter aan, berekend volgens de formule van de Hollandse Molen, ook al is dit niet verplicht vanuit het bestemmingsplan. Dit is ook passender in het landschap.
Algemeen	Reactie
Gebrek aan handhaving: veel loslopende honden, lawaai, afval/meer handhaven: 1 week lang alles (honden en auto's) op de bon slingeren	Omdat er nu officieel geen wandelpaden lopen, is handhaving lastig. Als er officiële wandelpaden komen zal er meer handhaving zijn. Met name in het begin zal het ook nodig zijn de nieuwe situatie uit te leggen (zoals hondenlosloopgebied, als dat er komt)
Gebied mag wel 2x zo groot: aansluiting vanuit Hucht/Dreef/Elsevierstraat op het gebied zodat rondwandeling vanaf dorpskern mogelijk is	Staatsbosbeheer heeft geen zeggenschap buiten haar eigendommen, we focussen ons in dit project dus op het eigendom van Staatsbosbeheer in het bestaande natuurgebied.
Ganzenopvang creëren zodat ze niet naar agrarische grond gaan / Er zitten heel veel ganzen om de steendert heen	Ganzen hebben een voorkeur voor eiwitrijk (bemest) grasland, dus agrarische gronden. De natuurgronden van de steendert zijn hiervoor minder geschikt. Gezien de natuurdoelstelling zal dit ook niet veranderen.
wat gebeurt er met het waterpeil bij meer bos?	Het waterpeil in de Steendert wordt gereguleerd door de molen. Dit zal na de aanplant van bos niet veranderen.
Men vraagt zich of wat het verdienmodel is? Wat is het echte verhaal? CO2 credits per boom? Shell zou achter dit plan zitten, of andere bedrijven die hier geld mee willen verdienen.	Er zit geen verdienmodel achter. Wij hebben de beleidsopgave om in Nederland 5000 hectare nieuw bos te realiseren. Voor dit programma gaan we vooralsnog uit van financiering door overheden (ministerie/provincies), eigen middelen Staatsbosbeheer en sponsors. Voor de Steendert ligt nog niet vast hoe de financiering precies gaat lopen. Als het bos er eenmaal een paar jaar staat valt het onder regulier natuurbeheer, gefinancierd door de provincie via SNL.